

Justis- og beredskapsdepartementet
lovavdelingen@jd.dep.no

Vår dato 01.07.2016
Deres dato
Vår referanse

Høring – forslag til nye EU-direktiver om forbrukerkontrakter

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) viser til departementets høring av EU-kommisjonens forslag COM 2015/634 og COM 2015/635 om forbrukerkontrakter.

Det er positivt at departementet sender EU-forslag på høring. Det vil imidlertid alltid være utfordrende å knytte kommentarer til et regelverk som i EU ikke er ferdigbehandlet, og som departementet heller ikke har tatt stilling til hvordan vil påvirke gjeldende rett. Vi savner førøvrig departementets angivelse av høringens formål og av hvordan departementet ser for seg å benytte innkomne innspill. Med en nærmere angivelse av dette vil man som høringsinstans til en viss grad kunne tilpasse og spisse sitt innspill tilsvarende.

Vi har imidlertid følgende generelle kommentarer til de to direktivforslagene.

Direktivforslag om fjernsalg(herunder internettsalg) av fysiske varer

Direktivets virkeområde

Direktivforslaget regulerer kun netthandel og annen distansehandel, ikke ordinær handel med varer fra fysisk butikk. En vedtagelse av direktivet med sitt nåværende virkeområde vil dermed resultere i at partene i et forbrukerkjøp får ulike rettigheter og plikter avhengig av om handelen skjer ved fjernsalg eller fra fysisk butikk. Dette er uheldig. Forbrukerkjøpsregelverket bør som alt annet regelverk være teknologinøytralt, det vil her si å gjelde tilsvarende uavhengig av forbrukerens valg av salgskanal.

Ulike regler for ulike salgskanaler vil være styrende for hvor forbrukeren velger å handle, og vil dermed gi ulike konkurransebetingelser for aktørene i de ulike varemarkedene. For å balansere en slik utvikling vil bedriftene måtte tilpasse seg ved eksempelvis å prisdifferensiere, lage tilleggforsikringer eller andre produkter som vil være kostnadsdrivende og få en kompliserende effekt på handelen.

NHO tror ikke at ulike regler for ulike salgskanaler vil øke forbrukernes tillitt eller bedriftenes vilje til å handle grenseoverskridende. Regelverket som nå er foreslått fremstår som enda mer komplekst og enda mer utydelig en det regelverket som gjelder i dag.

Bevisbyrde

Artikkel 8 nr. 3 omhandler bevisbyrden ved konstatering av at varen ikke er kontraktsmessig. I henhold til direktivforslaget har selgeren bevisbyrden de første to årene etter kjøpet. Bestemmelsen avviker dermed fra forbrukerkjøpsloven § 18 annet ledd, som

kun pålegger selgeren bevisbyrde de første seks månedene. Direktivforslaget innebærer således en betydelig styrking av forbrukerens rettigheter på bekostning av selgeren.

NHO fraråder en regel om forlenget omvendt bevisbyrde. Regelen vil gjøre det svært vanskelig for selgeren å bevise at mangelen ikke eksisterte ved risikoens overgang. Videre er det så vidt NHO er kjent med, kun et fåtall EU-land som i dag har en bevisbyrde for selger som strekker seg utover seks måneder. Dette indikerer at behovet for en lengre periode med omvendt bevisbyrde heller ikke er til stede.

NHO vil tilføye at en lang periode med omvendt bevisbyrde er særlig problematisk ved salg av brukte varer. Subsidiært er det derfor NHOs oppfatning at regelverket må skille mellom salg av nye og brukte varer, slik at bevisbyrden i alle fall ikke påhviler selger i mer enn seks måneder ved salg av brukte varer.

Reklamasjonsfrist, selgers ansvarsperiode

Direktivforslaget bruker ikke begrepet reklamasjonsfrist, men snakker om ansvarsperiode. NHO registrerer dessuten at de ulike språkversjonene av direktivforslaget ikke bruker sammenfallende terminologi når det gjelder ansvarsperiodens lengde (artikkel 14). Det er derfor noe usikkert hva som foreslås på dette punkt, og det bør følgelig klargjøres.

Det fremgår av artikkel 14 at forbrukeren kan gjøre gjeldende mangler som viser seg ("becomes apparent") innen to år etter levering eller fullført installering. Dette er ikke en reklamasjonsfrist slik vi kjenner fra norsk forbrukervernlovgivning. Det legges opp til at det ikke skal gjelde noen relativ reklamasjonsfrist, for eksempel at det må reklameres innen rimelig tid, slik regelen er etter forbrukerkjøpsloven. Forbruker kan derfor i prinsippet fremme reklamasjoner lang tid etter at mangelen viser seg/becomes apparent. NHO mener bestemt at den fleksibilitet som finnes ved gjeldende relative reklamasjonsfristen bør søkes opprettholdt i norsk rett.

NHO peker for øvrig på at det knytter seg stor usikkerhet rundt forståelsen av EU-forslaget på dette punkt, og at departementet må avklare hva forslaget faktisk innebærer av konsekvenser for gjeldende rett, før det er mulig for NHO og andre å kommentere på forslaget.

Heving

Forslaget til artikkel 13 inneholder regler om heving. Det inngår ingen vesentlighetskvalifikasjon for hevingsadgangen. Det er spesifikt sagt i den innledende begrunnelsen for forslaget at det skal være adgang til å heve selv om mangelen ikke er vesentlig. Dette innebærer en betydelig styrking av forbrukerens rettigheter på bekostning av selgeren.

NHO vil fraråde en slik løsning, og mener at kravet om ikke-uvesentlighet må opprettholdes. Bortfall av vesentlighetskravet vil være prisdrivende, ettersom forhandlerne vil måtte legge inn i priskalkylen en økt risiko for å måtte ta tilbake varen i et hevingsoppgjør.

Det forhold at kjøpet kan heves ved uvesentlig mangel sett i sammenheng med at det ikke stilles krav til at forbrukeren skal reklamere innen rimelig tid, vil kunne gi svært urimelige utslag. En forbruker kan eksempelvis etter kort tid oppdager en mindre mangel ved varen, men velge å bruke varen frem til tett oppunder utløp av ansvarsperioden. Først da kreves heving, noe selger må akseptere med mindre selger kan bevise at feilen ikke er en mangel.

Direktivforslag om levering av digitale ytelser

Direktivets virkeområde

Direktivforslaget får sin anvendelse for både fjernsalgsavtaler og avtaler inngått med begge parter samtidig fysiske tilstedeværelse. Dette i motsetning til virkeområde for direktiv 2015/635. At regelverket på denne måten foreslås å være teknologinøytralt, er positivt.

Reklamasjonsfrist og bevisbyrde

Det er ikke foreslått noen reklamasjonsfrist ved levering av digitalt innhold. Dette er uheldig. På samme måte som ved levering av fysiske varer har leverandøren ved levering av digitalt innhold behov for rettslig avklaring og forutberegnelighet rundt ansvaret for leveransen. Ikke minst vil dette behovet være stort når det samtidig foreslås at bevisbyrden skal ligge på leverandøren i ubegrenset tid. Dersom det ikke fastsettes en absolutt reklamasjonsfrist bør i det minste den omvendte bevisbyrden begrenses i tid.

Med vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Næringspolitisk område

Ingebjørg Harto
direktør

Fredrik Mohn Lian
advokatfullmektig

